Táto kniha pamětní má 293
(dvěstě devadesát tři) stránek.

v Lužné dne 11. února 1934

Mišun Jos.
starosta.
Karel Židek
nám. starosty

Pamětní kniha

obce Lužné

založena roku 1924

kronikářem Ludvíkem Chudějem,
řídícím učitelem a hlavním při-
spivatelem Josefem Baranem,
rolníkem, č. 76., rozeném v ro-
ce 1846., od něhož vesměs záz-
namy starší doby pocházejí.-

Obec Lužná má dle pozemkového archu 3 ha 61 a 25 m² rolí, 44 a 34 m² luk, 58 a 53 m² zahrad, 81 ha 52 a 89 m² pastvin, 155 ha 44 a 50 m² lesů, stavební plochy 5 a 22 m², neplodné půdy 10 a 90 m².

Celkem obecního majetku 241 ha 76 a 79 m².

Celá obec má rozlohy 15 km² 68 ha 67 a 84 m².-

Počet obyvatel a domovních čísel:

R. 1834.	–	127 č. d.	– 798 lidí
1870.	–	149 „	– 791 „
1900.	–	165 „	– 996 „
1910.	–	165 „	– 856 „
1921.	–	168 „	– 853 „

Z toho 396 mužův 457 žen, 838 nábož. řím. katol., 11 československého, 4 židovského.

Do roku 1850. byla obec přifařena do Lidečka, potom do Polanky. Do roku 1902. patřila k soudnímu okresu [illegible] a k hejtmanství uherskobrodskému, od 1/1 1903. k soud. okresu vsetínskému a k hejtmanství valašskomeziříčskému, od 1/5 1910. k soud. okresu i k hejtmanství vsetínskému.

Původ názvu obce.

Název obce povstal prý takto: Na Filgasových zahradě byla velká louže, na které plavaly kachny. Od této louže dostala obec název Lužná a na obecní pečeť (znak) plující kačenu. Razítko to je z měděného plechu. Mělo-li se razítka použíti, rozžala se tračka (světidlo), razítko se nad ohněm očadilo a na papír přitisklo. -

Založení obce.

Obec Lužná byla v dávné době založena asi pastevci dle jména Filgas, z Rumunska pocházejícími. -

Nejstarší dokument.

Nejstarší dokument - list - (z r. 1685) nachází se toho času u Karla Filgasa, č. 111.

Jeho opis.

Jest to privilegium na pergamenĕ češtinou psané a velikou visutou pečetí, zasazenou v dřevěném kolečku, opatřené, jímžto se praotci Filgasů svoboda a různé výsady a výhody od hraběte Jiřího Illyeshazyho přisuzují. - Doslovný opis této listiny zní:

„My hrabě Jiří Illyesházy z Illyesházů, dědičný pán zámku trenčanského a též i liptovské stolice úro-

Opis dokumentu rodiny Filgasů

čitý hlavní župan, dědičný pán zám-
ku a panství vsetínského a brumovské-
ho, Jeho cís. a král. Milosti rada a ko-
morník a v království uherském nejvyšší
královský truksas, — známo činíme tím-
to našim listem všem, komu by níže-
psaná věc nyní aneb budoucně náleže-
la neb přináležeti mohla, že prohléda-
jíce my na věrnost a poslušnou podda-
nost opatrného muže Mikuláše Filgasa,
kterou nám vždycky snažně a ochotně
prokazoval a až posavad prokazuje ano
i zatím se vší ochotnosti prokazovati při-
povídá. — Nejináč se chtějíce my jemu,
jak také jednomu každému věrnému
a spravedlivému poddanému, lásku a mi-
lost prokázati a pro mnohokrát proká-
zanou jeho poslušnost vděčným se uzna-
ti. — Takové fojství svobodné v dědině
naší Lužné, jináče na nás testamentem nej-
milejší slavné paměti pani a manželky naší
hraběnky Marie Forgáč připadlé a k hradu
brumovskému náležející se všeckými jeho
požitky a připadnostmi od starodávna

Opis dokumentu rodiny Filgasů.

k tomu fojství patřícími rolemi toližto, lukami, zahradami, pasinkami, kopanicami, spolu s mlýnem a pilou jakož i valchou, jináče nyní spustlou. Jak nicméně od nás jemu vystavěti dovolenou, které již roku 1682. podle nadání dědičné paní svrchupsané hraběnky Marie Forgáč jemu osvobozeno bylo, poznova již jmenovanému Mikuláši Filgasovi, dítkám a potomkům jeho obojího pohlaví již zplozeným a napotom z lásky a dobroty boží budoucím, jakož i budoucím držitelům k užívání púščáme, zapisujeme dávané a od všelijakých platů, stálých i běžných, osypů, hus, slípek, vajec, platu vycelního, valašského a jakýchkoli snad budoucně vymyšlených daněk, pořádek, robot a jakéhokoli párování osvobozujeme. Nadto nadevšecko v pasinkách dědinských, obecních lichvu a dobytek svůj pásti, v horách našich dřeva pro potřebu svou svobodně brátí, kupectví mimo všelijaké překážky provozovati, povolení jemu a potomkům jeho udělujeme a

Opis dokumentu rodiny Filgasů

svobodu na časy věčné dáváme.
Tak aby žádný z potomků, nápadníků,
successorů našich a budoucích panství
téhož držitelů jemu Mikulášovi Filgasovi,
dítkám a potomkům jeho, jak doloženo
jest, obojího pohlaví, v témže jmenovaném
svobodném fojství, mlýně, pile a valše a ve
jmenované svobodě překážky žádné ne-
činili, nýbrž je ve všem chránili a nad
nimi ruku drželi. — K tomu také stave-
ní a maštale pro pocestné vedle libosti
vystavěti, fojtování, kdy se mu líbiti bu-
de, zanechati (na místo které dědina
jinšího pořádkem sobě vyvoliti povinna
bude, on svou svobodu a fojství pokojně
užívaje) a jmenované fojství druhému
postoupiti, darovati a prodati jemu a
potomkům jeho se povoluje. — Pakliže
by potřeba jaká k opravování aneb sta-
vění mlýna, pily, valchy a domu se uka-
zovala, bude povinna jmenovaná dědina
Lužná jemu v pracích na pomoci býti.
Nač všecko toto naše nadání a svobodu
tolikkrát jmenovanému Mikuláši Filgasovi,

dítkám a potomkům jeho obojího pohlaví dáváme, zapisujeme a podpisem ruky naší a obyčejnou pečetí potvrzujeme. Dáno v cís. a král. městě Vídni dne 28. října roku tisícího šestistého osmdesátého pátého (1685.) Comes Georgius Illes házy." —

Vpády Kuruců

Naše obec tím, že leží nedaleko průsmyku vlárského a lysského, často byla přepadávána hordami tatarskými, tureckými a Kuruci. Poslední vpád Kuruců byl 7. května 1704. Tito vtrhli toho dne časně zrána do Lidečka. Lid se před nimi rozutíkal, neb lid mučili, zabíjeli a stavení pálili. Někteří občané z Lidečka utekli do Lužné i s knězem, který nahoře v obci v č. 21. začal sloužiti mši sv., ale jí nedokončil, protože Kuruci se již hnali. Lid se utekl do hor do Žárů. Kuruci dědinu vyplenili a vypálili tak, že zustala jen tři stavení: čís. 8., 21. a 41. – Tak řádili až po Vsetín. Tu shromáždil se lid z celého kraje od Vizovic

od Karlovic, od Klobouk, ve Vlárském průsmyku návrat jim zamezil, mnoho jich pobil a dobytek, který uloupili, jim odňal.-

Způsob hospodaření do r. 1860.

Do roku 1860. seli Lužňané hlavně oves, pohanku a konopí. Jedli pohančený a ovesný chléb. Réž a žito přiváželi později ze Slovenska z Považí a prodávala se měřice za 2 zlaté. V té době chovali Lužňané mnoho ovec, jednotlivci 10 až 50 kusů, protože měli pro ně mnoho pastvin, které sahaly i do Lomenska až po Popelišův potok. Ale Lidčané začali je vytlačovati, pastviny jim odnímali a s pasením svého dobytka blíž a blíž k Lužné se tlačili. Z toho povstaly šarvátky a potom i soudy. Tak se Lužňané a Lidečané soudili v Hradišti. Jan Bajza z Lidečka nabral si do bot hlíny se své role a před soudem přísahal, že na své vlastní zemi stojí. A tak prý Lužňané prohráli.-

Spory s Lidečkem o pastviny.

Robota.

Na robotu museli choditi Lužňané až na Brumov. (Vložka.)

Kroj.

Pravý valašský kroj nosili Lužňané asi

do roku 1860.

První občan, který se stěhoval do Ameriky, byl Hamlásek z Neratova, č. 77. Bylo to r. 1852. Jel tam na plachtové lodi tři měsíce. — Stěhování do Ameriky.

V roce 1913. vystěhovalo se do Ameriky 13 mladíků a 5 dívek ve stáří 16-25 roků, ponejvíce do Kalifornie. — Toho roku poslali z Ameriky, zdejší vystěhovalci 12.000 Kr. svým rodinám.

Umělého hnojiva začali v Lužné používati od r. 1890. První žentourovou mlatičku si pořídil Josef Baran, č. 76. r. 1907. — Pokrok v zemědělství.

V r. 1861. provedena záměna pozemků mezi obcí a velkostatkem brumovským, jížto postupuje velkostatek obci parcely bližší obci a odbírá od obce vzdálenější. Smlouva o tom německy psaná nalezá se u obecního úřadu. — Smlouva obce s velkostatkem o pozemky.

Některé důležitější události chronologicky:

R. 1847. velký hlad, lid jedl trávu, plevy, stuchlý oves, jetel, konopí a j. — Hlad.

R. 1851. 7/6. velká bouře od Zděchova. Průtrž mračen způsobila, že Luženka si prorvala nové koryto a stav úplně sebrala. Malý Nivský potůček shrnul tolik kamení, že zanesl úplně stav na Seníci, že ten již nemohl býti vykopán a jest tam dosud zasypán. — Povodeň.

R. 1855. opět hlad. Lužňané po pořádku jezdili do Klobúk na polévku. Vozili jí 2 uzavřené putny (asi 100 l). Byly v ní fazole a kroupy. — Hlad.